

Je nejvyšší čas vymanit se z pasti ústavní péče, upozorňují odborníci

Praha, 10.12.2013 – Ústavní péče v Česku segreguje od společnosti více než 100 tisíc lidí. K nápravě tohoto stavu vyzvali odborníci i běžní občané. Výzvu 5 minut po 12. zveřejnili symbolicky na Mezinárodní den lidských práv.

„Ústavní péči jsou vystaveny desítky tisíc dětí, lidí s postižením, duševně nemocných nebo seniorů,“ upozornil Milan Šveřepa z Centra podpory transformace. „Ústavní péče lidi omezuje v jejich právech, připravuje je o možnost rozhodovat o svém životě a odděluje od ostatní společnosti.“

„Život v ústavu vždycky představuje omezení,“ popisuje Radek Rosenberger z Domova pro osoby se zdravotním postižením Stod na Plzeňsku. „Musíte jít v předem stanovenou dobu ve společné jídelně. Denní hygiena či vyměšování se stávají věcí téměř veřejnou, personál vás chodí kontrolovat i v tom, jestli spíte. Někteří lidé takhle museli žít celý svůj život. A přitom to tak být nemusí. I lidé s postižením mohou mít kontrolu nad svým životem.“

Jedním z těch, kteří mohli odejít z ústavní péče, je Bedřich Ingriš. „Byl jsem na pokoji s 5 lidmi, žádné soukromí, nic,“ popisuje své zkušenosti s ústavní péčí. „Vše bylo na povel – příchody, odchody. Jedině mě bavilo, že jsem mohl pomáhat sestrám u nich doma či na poli za cigarety nebo pivo. Nyní už v ústavu nežiju – mám svobodu. Mám své peníze, které vím, za co utrácím. Já byl zvyklý venku a nechci být zavřený – nejsem kriminálník.“

Česká republika je vázána mezinárodními právními normami k tomu, aby lidem se zdravotním postižením zajistila péči a podporu v běžném prostředí. Cestou k jejich naplnění je zajištění dostatečného množství podpůrných asistenčních služeb a zároveň omezování ústavní péče.

„I lidé s těžkým postižením mohou žít ve vlastním domově, obklopeni rodinou a přáteli. Ústavní péče není vůbec nezbytná pro zajištění potřebné podpory, jak se někdy tvrdí,“ uvedla Milena Johnová ze sdružení Quip. „Lidé jsou nuceni žít v ústavech ne proto, že mají postižení, ale proto, že jim společnost není schopná ani ochotná poskytnout potřebnou pomoc a podporu.“

Výzva 5 minut po 12. upozorňuje, že Česká republika nedělá dost, aby se situace napravila. „Rozvíjejí se sice některé asistenční služby a v některých ústavních zařízeních pracují na tom, aby umožnili lidem žít v běžném prostředí. Jedná se ale o malou část služeb a lidí – celý systém pomoci je stále chycen v pasti ústavní péče. Do ústavů jde drtivá většina finančních prostředků, žije v nich většina uživatelů sociálních služeb. Dokonce vznikají nová ústavní zařízení,“ doplnil Milan Šveřepa.

Iniciátoři výzvy budou i nadále upozorňovat na problémy ústavní péče a zasazovat se o změnu právních předpisů a systémových nástrojů. Smyslem výzvy je také propojit lidi a organizace, kteří usilují o stejný cíl.